

FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie în Limba Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Studii culturale
1.5 Ciclul de studii	licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Turism cultural

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Memorie și politică: Metamorfozele spațiilor simbolice urbane în Europa Est-Centrală						
2.2 Titularul activităților de curs	Lector univ. dr. LÖNHÁRT Tamás						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lector univ. dr. LÖNHÁRT Tamás						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					24
Tutoriat					14
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	84				
3.8 Total ore pe semestru	56 fiz./126 conv.				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea cursului - vizualizarea unor documente, statistici, modele, fotografii și filme documentare digitalizate - necesită folosirea unui calculator și videoproiector.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Realizarea seminarelor necesită pentru prezentarea rezultatelor aportului individual al studenților (prezentarea referatelor) și vizualizarea unor documente, statistici, modele, fotografii și filme documentare digitalizate folosirea calculatorului și al unui videoproiector.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Asimilarea și utilizarea conceptelor specifice domeniului • Utilizarea instrumentelor de cercetare socială • Capacitatea de a proiecta și implementa un proiect de cercetare • Capacitatea de a colecta date • Capacitatea de a analiza și interpreta datele
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Munca în echipă • Dezvoltarea gândirii critice • Vorbitul în public și abilități de prezentare • Analiza și sinteza • Competențe digitale

7. Obiectivele disciplinei (reiesind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentul curs oferă o incursiune în politicile memoriei aplicate în Europa centrală și de Est de-a lungul secolului XX, analizată și din perspectiva memoriei colective, a impactului asupra narativelor identitare, instrumentalizate politici. Spațiile simbolice – piețele, statuile, numele de străzi, dar și cele virtuale ca aniversările, festivitățile, zilele oficiale de sărbătoare din calendar, creații artistice teatrale, cinematografie, etc. care tematizează simbolistica națională, politică, identitară în general este radiografiată din perspectiva modelelor de instrumentalizare în vederea mobilizării din partea politicului, precum și a reacției publice, din perspectiva aşezării unor poziționări în mentalul colectiv.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Tematica cursului și a seminarilor adiacente acoperă, avansând diacronic: <ul style="list-style-type: none"> = analiza practicilor ce relevă politica memoriei, fasonarea memoriei colective de către regimurile politice din Europa Centrală și de Est a perioadei interbelice; modurile de abordare a problemei integrării simbolisticii naționale; dezbateri privind reprezentarea diferitelor entități sociale, comunități naționale minoritare și problema loialității față de statul națiune – tematizat prin aderența la practicile de politică a memoriei și de mobilizare prin simbolistica instrumentalizată. = evoluțiile din timpul celui de Al Doilea Război Mondial, conflicte interetnice, revizionism, restructurare geopolitică a Europei Centrale și de Est: modificarea și regândirea spațiilor simbolice, apariția simbolicii specifice extremelor politice, simbolistica specifică războiului – reprezentări și interpretări din perspectiva memoriei colective. Holocaustul și impactul refugierii unor grupări a populației în fața avansării frontului militar sovietic; deportarea unor grupări etnice – impactul acestor fenomene asupra restructurarea memoriei colective, reprezentări sau lipsa reprezentării în spațiul public. Moduri de relaționare publice de către agenții fenomenului politic. = perioada instaurării și consolidării regimului comunista - modele de mobilizare

	<p>și înregimentare a populației: politicile simbolice și instrumentașizarea memoriei colective.</p> <p>= impunerea modelului stalinist asupra statelor din blocusul sovietic: imagine publică, simbolurii politice, spații publice simbolice în epoca stalinismului. Memoria colectivă a stalinismului. Modelul iugoslav, chinez, polonez, maghiar și românesc: dezbaterea privind căile de construire a socialismului – modele diferite de mobilizare prin demersuri de politici simbolice, de receptare din prisma memoriei colective.</p> <p>= de la stagnare la implozia regimurilor comuniste: noul naționalism al anilor 1981-1992 și problema minorităților naționale în arealul statelor est-central-europene: regândirea simbolisticii spațiilor publice, etnopolitica în comunism, memoria colectivă.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobândirea cunoștințelor privind conceptele de bază și folosirea corectă al acestora în contextul analizei modelelor de mobilizare politică prin politici simbolice în Europa Central-Eestică a secolului XX și receptarea prin memoria colectivă a fenomenelor istorice contemporane sunt obiective importante, ce integrează cunoștințele și dobândirea aptitudinilor, mai ales a conștiinței și implicării civice.
--	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
I. Introducere: Memorie, comunitate, identitate, politică, identități naționale, entități statale, realități sociale (concepte, modele, metodologii)	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Practica reprezentării simbolice a schimbării imperiului statelor naționale, a schimbării de regim politic în statele Europei Centrale și de Est: discurs politic și moduri de reprezentare în memoria colectivă.
II. Locurile memoriei: noile spații simbolice – practici și interpretări.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Statui, locuri ale memoriei, nume de străzi, aniversări – rituri și instrumente ale memoriei, ale politicii simbolice.
III. Metamorfozare, interpretare, rememorare.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Identitate politică și comunitară: moduri de reprezentare, grile de interpretarea a simbolisticii specifice.
IV. Memoria schimbării de regim, schimbării suveranității asupra teritoriilor din Europa Centrală și de Est.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	1918, 1938, 1944, 1944+1947, 1956, 1968, 1989 – narative de interpretare din perspectiva simbolisticii identitare istorice, naționale, politice, etnice. Topografia memoriei timpului istoric.
V. Societatea rurală: reprezentări ale simbolurilor comunitare, prezența simbolurilor politice.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Memoria colectivă și fenomenul colectivizării agriculturii / Reprezentări simbolice realizate de puterea politică privind colectivizarea agriculturii: narative, simboluri, obiective.
VI. Memoria sistemului concentraționar – politicile reprezentării simbolice a trecutului în perioada post-1989	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Memoria scrisă și a istoriei orale – surse de reprezentare. Locuri simbolice, muzee, monumente, aniversări dedicate fenomenului.
VII. Intelectualitate, memorie, mobilizare în regimurile comuniste din Europa Centrală și de Est	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Studiu de caz: Universitatea Bolyai din Cluj (1945-1959) – rememorări, interpretări, reprezentări.
VIII. Bisericile tradiționale – reprezentări simbolice, rememorarea trecutului, reprezentarea comunității religioase prin simbolismul specific în spațiul public.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Studii de caz: Biserica romano-catolică în Polonia secolului XX. Bisericile tradiționale ale minorității maghiare din România în secolul XX.
IX. Memoria revoltelelor	Prelegerea	Narative, dispute, dezbateri, rememorări. Locuri simbolice,

anticomuniste: Polonia, Ungaria și 1956.	participativă, expunerea, exemplificarea	simpozioane, anul aniversar – moduri de tematizare a memoriei collective, rituri ale politicii memoriei.
X. Naționalism, comunism, ideea de națiune I.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Istoria ca instrument al construirii națiunii politice: cazul protocronismului și al simbolismului național al epocii Ceaușescu.
XI. Naționalism, comunism, ideea de națiune II.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Studiu de caz: istoria Transilvaniei ca obiect al narativelor politice antagonice.
XII. Memoria colectivă și impactul sistemelor instituționale de coerciție și urmărire a societății – narrative publice privind fenomenul politiei politice.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Securitatea și STASI – două studii de caz de reflectare în memoria colectivă/ reprezentare în spațiul public.
XIII. Memoria anilor 1980'	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	Problema rememorării „comunsimului de fiecare zi” („everzdas Communism”): metodă, instrumente, modele de interpretare, reprezentări simbolice în spațiul public.
XIV. 1989 în memoria colectivă / reprezentări simbolice.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	1989 – interpretări, reprezentări, dispută din spațiul public.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
I. Introducere: Memorie, comunitate, identitate, politică, identități naționale, entități statale, realități sociale (concepțe, modele, metodologii)	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	Seminar de interpretare a conceptelor de bază, a terminologiei specifice.
II. Locurile memoriei: noile spații simbolice – practici și interpretări.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- Teme de referat și dezbatere:</p> <p>1. Aniversările și schimbările „locurilor simbolice” din calendar.</p> <p>2. Statui și morminte – „the political life of dead bodies”</p>
III. Metamorfozare, interpretare, rememorare.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- Teme de referat și dezbatere:</p> <p>1. Dinamica timpului istoric și reprezentarea schimbării.</p> <p>2. Metode și modele de rememorare a istoriei. Studii de caz: memoria instaurării regimului comunist în Europa de Est / al regimului nazist în Germania.</p>
IV. Memoria schimbării de regim, schimbării suveranități asupra teritoriilor din Europa Centrală și de Est.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- Teme de referat și dezbatere:</p> <p>1. Locurile memoriei: Tratatul de la Trianon și Arbitrajul de la Viena.</p> <p>2. Reprezentări simbolice ale instaurării regimului comunist.</p> <p>3. 1989 – locuri ale memoriei realizate și frecvențate ca parte a ritualului politicilor simbolice.</p>
V. Societatea rurală: reprezentări ale simbolurilor comunitare, prezența simbolurilor politice.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- Teme de referat și dezbatere:</p> <p>1. Colectivizarea – interpretări prin prisma oferită de istoria orală.</p> <p>2. Colectivizarea – obiectivele, simbolistica și propaganda oficială.</p>

VI. Memoria sistemului concentraționar – politicile reprezentării simbolice a trecutului în perioada post-1989	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- <i>Teme de referat și dezbatere:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Muze dedicate rememorării spațiului concentraționar propriu sistemelor totalitare. 2. Dezbaterea despre fenomenul GULAG. 3. Procese, discursuri politice, interpretări istoriografice: memoria sistemului concentraționar românesc.
VII. Intelectualitate, memorie, mobilizare în regimurile comuniste din Europa Centrală și de Est	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- <i>Teme de referat și dezbatere:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Universitatea Bolyai din Cluj – simbolistica aniversării realizate la 10 ani (1955) 2. Memoria Universității Bolyai instrumentalizat în spațiul public actual.
VIII. Bisericiile tradiționale – reprezentări simbolice, rememorarea trecutului, reprezentarea comunității religioase prin simbolismul specific în spațiul public.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- <i>Teme de referat și dezbatere:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Simbolistica specifică și relaționarea la regimul politic din Polonia a Bisericii Romano-Catolice. 2. Locul și rolul bisericilor tradiționale maghiare din Transilvania.
IX. Memoria revoltelor anticomuniste: Polonia, Ungaria și 1956.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- <i>Teme de referat și dezbatere:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Schimbarea regimului politic din Ungaria în 1989 – referințe către memoria colectivă a revoluției din 1956. 2. Polonia: 1956 în memoria colectivă și reprezentări în spațiul public. 3. Simbolistica specifică a celei de a 60-a aniversare a revoluției maghiare din 1956.
X. Naționalism, comunism, ideea de națiune I.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- <i>Teme de referat și dezbatere:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Epoca Ceaușescu și istoriografia vremii: implicare politică, tratate și aniversări simbolice în anii 1980-1988. 2. Protocronismul.
XI. Naționalism, comunism, ideea de națiune II.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- <i>Teme de referat și dezbatere:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Transilvania – istorie și politică. 2. Dezbaterea pe marginea Tratatului de istorie a Transilvaniei editat de Academia de Științe din Ungaria în 1986.
XII. Memoria colectivă și impactul sistemelor instituționale de coerciție și urmărire a societății – narrative publice privind fenomenul poliției politice.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- <i>Teme de referat și dezbatere:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fenomenul STASI – dispute, interpretări, politici ale memoriei. 5. Securitatea – între justiție de tranziție și reprezentare simbolică: fenomenul CNSAS.
XIII. Memoria anilor 1980'	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- <i>Teme de referat și dezbatere:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fotografia – mod de reprezentare, obiect de referință a interpretărilor. 2. Comunismul târziu: între narativa politică privind „societatea socialistă multilateral dezvoltată” și „amorsarea revoluției din 1989”

XIV. 1989 în memoria colectivă / reprezentări simbolice.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	<p>- Teme de referat și dezbatere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tranzitia negociată: Sfârșitul regimurilor comuniste în Polonia și Ungaria – rolul și locul discursului liberal și al celui naționalist în cadrul acestui proces de tranzitie. 2. „Revoluția de catifea“ din Cehoslovacia. Evoluția către secesiunea din 1992. 4. Iugoslavia: cauzele imploziei federației și a războiului interetnic. 5. De la revoluția din 1989 la conflictele interetnice din România anilor 1990'. Cauze, evoluții, soluții instituționalizate. 6. Dezagregarea URSS și conflictele interetnice în spațiul ex-sovietic. Rădăcinile și instrumentalizarea „conflictelor înghețate”
---	--	--

Bibliografie:

A. Bibliografia obligatorie:

1. Müller, Jan-Werner (szerk.): „Introduction: The Power of Memory, The Memory of Power And The Power Over Memory”, in: *Memory and Power in Post-War Europe*, Cambridge University Press, 2004, pp. 1-35. (*szemináriumi csatolt állomány)
2. Nora, Pierre: *Emlékezet és történelem között: a helyek problematikája*, in: *Aetas*, 1993. 3.sz., pp.142-158.
3. François Hartog – Jacques Revel: *A múlt politikai felhasználásai*, Budapest, L'Harmattan, 2006.
4. Czoch Gábor - Fedinec Csilla (szerk.): *Az emlékezet konstrukciói*, Budapest, Teleki László Alapítvány, 2006.
5. Ash, Timothy Garton: „Trials, purges and history lessons: treating a difficult past in post-communist Europe”, in: Müller, Jan-Werner (szerk.): *Memory and Power in Post-War Europe*, Cambridge University Press, 2004, pp. 265-281. (*szemináriumi csatolt állomány)
6. Judt, Tony: „The Past Is Another Country: Myth And Memory In Post-War Europe”, in: *Memory and Power in Post-War Europe*, Cambridge University Press, 2004, pp. 157-183. (*szemináriumi csatolt állomány)
7. Gagyi József: *Fejezetek Románia huszadik századi társadalomtörténetéhez*, Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 2009, pp. 56-78, 81-137, 145-194, 202-223.
8. Oláh Sándor: *Csendes csatatér. Kollektivizálás és túlélési stratégiák a két Homoród mentén (1949-1962)*, Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2001, pp. 39-57, 171-199.
9. Dávid Gyula, 1956 Erdélyben és ami utána következett, in: Dávid Gyula et al. (szerk.), *1956 Erdélyben*, EME – Polis Könyvkiadó, Kolozsvár, 2006, pp. 11-57.

B. Bibliografia optională:

1. Nora, Pierre: *Emlékezet és történelem között. Válogatott tanulmányok*, Budapest, Napvilág Kiadó, 2010.
2. Assmann, Jan, Hidas Zoltán: *A kulturális emlékezet*
3. Gyáni Gábor: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*, Budapest,
4. Barker, Lewis M.: *Learning Memory and Remembering History*, in: http://www3.baylor.edu/Oral_History/Barker%20afterword.pdf

5. Gavrila, Bogdan Cristian, *The Political Discourse of National-Communism, 1971-1979*, Budapest, 2004. (*szemináriumi csatolt állomány)
6. Ziolkowski, Marek, *Remembering and Forgetting After Communism. The Polish Case*, in: *Polish Sociological Review*, 2002, nr. 1, pp. 7-24. (*szemináriumi csatolt állomány)
7. Thorne, Vanda, *Ideologies and Realities of the Masses in Communist Czechoslovakia*, University of Pittsburgh, 2005 : „Public Collective Identity” (pp. 39-79) és a „Everyday Life Is Not A Private Matter” – *Collectivization of Life in The Private Sphere* c. Fejezetek (*szemináriumi csatolt állomány)
8. Daniela Koleva, «My Life Has Mostly Been Spent Working»: *Notions And Patterns Of Work In Socialist Bulgaria*, in: *Anthropological Notebooks*, Slovene Anthropological Society, nr. XIV / 1, 2008, [Source:http://www.drustvo-antropologov.si/AN/PDF/2008_1/Anthropological_Notebooks_XIV_1_Koleva.pdf]
9. Bodó Juliánna, *A formális és informális szféra ünneplési gyakorlata az 1980-as években*, Scientia Humana, Budapest, 2004.
10. Rogers Brubaker et al., *Nationalist Politics and Everyday Ethnicity in a Transylvanian Town*, Princeton, N.J., Oxford: Princeton University Press, 2006.
11. Löhárt Tamás, Tărău, Virgiliu: *Remembering the Old City, Building A New One I. Social, Ethnic And Architectural Transformations In A Multiethnic City During The Communist Regime: Cluj / Kolozsvár, 1956-1977*, Kolozsvár, 2008 [Realized under the aegis of the research program entitled “Remembering Communism”, led by Maria Todorova and Stefan Troebst, financed by the Volkswagenstiftung.]
12. Löhárt Tamás, Tărău, Virgiliu: *Remembering the Old City, Building A New One II. The Plural Memories Of A Multiethnic City - The Transformations Associated with Communism As Remembered by Hungarian Workers from Cluj/Kolozsvár/Klausenburg*, Kolozsvár, 2009 [Realized under the aegis of the research program entitled “Remembering Communism”, led by Maria Todorova and Stefan Troebst, financed by the Volkswagenstiftung.]

9. Corobarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorii reprezentativi din domeniul aferent programului

Această materie ce include curs și seminarii, întrunește toate calitățile în conformitate cu următoarele standarde:

- Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>) \
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Pentru absolvirea acestei materii, studenții trebuie să dovedească în cadrul evaluării finale, în formă de <i>examen scris</i> , cunoșterea terminologiei,	Examen scris	60 %

	conceptelor și tematicii parcurse la curs și semnarii.		
10.5 Seminar/laborator	<p>Studentii trebuie să participe la seminarii activ, întotdeauna și prezentând <u>două referate</u>, de min. 5 - max. 10 pagini - ce reprezintă în total 20% din nota finală.</p> <p>Participarea activă la dezbatările din cadrul seminarelor, cunoașterea și folosirea adecvată a terminologiei de specialitate.</p> <p>În cazul în care <u>absențele depășesc 25 % al orelor de seminar</u> sau referatele nu întâlnesc cerințele științifice necesare evaluării pozitive, se va elabora de către student o <u>lucrare de semestrul</u> dintr-o temă precizată anterior de titularul cursului, predat obligatoriu până la data examenului scris – echivalând astfel participarea la seminarii.</p>	Referate scrise și prezentate	20%
		Cunoașterea și folosirea adecvată a terminologiei de specialitate.	20%
10.6 Standard minim de performanță	<ul style="list-style-type: none"> Prezența la cel puțin 75% a seminarelor. Nota minimă de 5 (cinci) la evaluarea finală. 		

Data completării

15.02.2017

Semnătura titularului de curs

Lect. Dr. Löhárt Tamás

Semnătura titularului de seminar

Lect. Dr. Löhárt Tamás

Data avizării în departament

25.02.2017.

Semnătura directorului de departament

Lect. Dr. Nagy Róbert-Miklós